

sekreteraren, mäster Jesper Brochman, honom någon tid senare sittande i sin kammare på slottet, rivande sitt hår, hänsjunken i sorg, villrådlig om vad han skulle företaga sig, en tröstlös bild av förtvivlan. Han frågade mäster Jesper vad folket sade. Då han hört det, reste han sig, gick gråtande bort till fönstret och såg mot flöjeln, som gnisslade på slottstaket. »När vinden vänder sig», sade han, »reser jag»¹. Det är samma hjälplöshet som upprepar sig nio år senare i Oslo. Konungen gör knappt bruk av sin här; han låter den underlägsna fienden bränna sina skepp och förråder; själv endast underhandlar och underhandlar han, tills han omsider fås ombord på den karavel, som för honom till Sönderborgs slott.

Det är denne man, Christiern II, som man har kallat en stark personlighet. Vid hans sida stod i november 1520 Gustaf Trolle, det segrande unionspartiets huvudman i Sverige, stor i hat och hämnd, en man av starka passioner, färdig att handla och ta ansvar; vid dennes sida de svenska prelatererna. De hade ett fast mål, dessa män. I år och månader hade de kämpat för det. Till sist, då alla andra medel svek, hade de funnit radikalmedlet: en kätterianklagelse. Det var vid tiden för konungens kröning. Gustaf Trolle krönte Christiern II; han förestavade honom eden om att skydda kyrkan och dess personer. Så följde kröningsmåltid i tre dagar på Stockholms slott. Det svenska riksrådet skildrar 1523 Christiern II där han gick omkring bland sina gäster, full av vänlighet mot dem alla, kyssande somliga, omfamnande andra, i sitt hjärta välvande tankarna på att bringa dem om livet, till det yttre idealet av en konung, i sitt inre en grym tyrann². En meningslös kröningsmåltid dessa tre dagar: offren var utan den ohjelpigt i konungens hand. Man kan fråga sig: var det inte i stället så, att denne obeslutsamme man, medan festjublet steg omkring honom, utkämpade i sitt inre den sista kampen mot sina mäktiga rådgivare?

Ett är säkert: rådgivarna satte sin vilja igenom. Men den dödsdom, som fälldes den 8 november, kom även att gå

¹ Danske Magazin III: 3, 22, 24.

² Konung Gustaf den förstes registratur I, 71.